

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
concurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Cuvântarea

P. S. Sale D-lui Episcop diecezan **Ioan I. Papp**,
rostită la deschiderea Sinodului eparhial din anul 1908.

„Hristos a înviat“!
Domnilor deputați!

Înainte de 8 zile am prăznuit și noi cu mângăierea lumii creștine, prealuminata înviere a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, adică aniversarea fericitului moment de deșteptare și bucurie, când adevărul restignit și batjocorit și-a serbat triumful său; iar astăzi avem bucuria de a ne întruni în sinod eparhial, cum se întrunesc și reprezentanții clerului și ai poporului din celelalte două părți constitutive ale metropoliei noastre, ca deodată cu aniversarea redobândirii sinodalității bisericii noastre și de odată cu salutarea de revedere sănătoasă după intervalul unui an, să continuăm și noi a ne împlini datoria impusă prin legea noastră de organizare, administrare și controlă.

Când astfel am bucuria de a vă vedea iarăși adunați aici la centrul diecezei, ca pe tot atâta fii credincioși și devotați intereselor superioare ale bisericii noastre, vă întimpin cu căldura inimei părintești de buna venire și vă salut cu dulcea și mângăietoarea salutare a bisericii noastre naționale: „*Hristos a înviat“!*

Este peste tot mare și însemnat, Domnilor deputați, dreptul unei societăți, de a se întruni în adunări pentru ajungerea scopurilor ei. Dacă însă aceasta susține în general, precum nici nu o poate contesta nimenea, apoi dreptul nostru autonom este nu numai frumos și măreț, dar este și de o deosebită însemnată.

Măreț și frumos este acest drept, pentru că prin el se recunoaște bisericii noastre dreptul de existență, dezvoltare și întărire de după firea și ființa ei de biserică apostolică sinodală, la administrarea și conducerea căreia, întocmai ca și la suportarea sarcinilor încopciate cu organizarea, dezvoltarea și susținerea ei și a instituțiilor ei, au să incurgă și contribuie toate elementele ei constitutive, adică atât clerul, cât și poporul, de jos până sus, și de sus până jos.

Dar măreț și frumos este acest drept, nu numai pentru că ne asigură libertatea de întrunire, de câte ori aceasta o reclamă lipsele și trebuințele noastre bisericesti, culturale și economice, dar frumos și măreț este dreptul întrunirilor noastre sinodale deosebi pentru scopul sublim, ce se urmărește prin ele și care nu a fost și nu este altul, decât desvoltarea și întărirea tot mai mult a vieții morale-religioase ale credincioșilor noștri și înaintarea lor mai vădită în cultură și bunăstare, sub scutul și cu mijloacele bisericii noastre și sub controla înaltului guvern, prin care Majestatea Sa cesaree și apostolică regească, părintele ocrotitor al tuturor supușilor săi, își exercitează dreptul inviolabilei inspecțiuni supreme.

Noi am fost totdeauna și suntem și acum conștii de însemnată mare a libertății și de scopul sublim ce urmărește biserica noastră prin întrunirea reprezentanților ei în adunări publice bisericesti, dar în același timp suntem conștii și de datoria de a ne arăta vrednici de acest drept, și aceasta nu numai pentru a ne putea folosi de el noi cești de acum, dar și pentru a-l lăsa moștenire dreaptă următorilor noștri întocmai, precum l'am primit și noi dela înaintașii noștri întreg și neștirbit.

Că am fost și suntem vrednici de acest drept autonom al bisericii noastre, mărturie vie este faptul, că adunările noastre le-am ținut și le ținem la lumina zilei și cu ușile deschise, iar concluzelor noastre le dăm toată publicitatea posibilă, astfel, că tot însul, care directe ori indirecte se interesează de viața noastră bisericască și de scopul întrunirilor ei, poate să se convingă, că noi nu numai nu urmărim scopuri ascunse și egoistice, ci din contră, prin asemenea întruniri, urmărim cel mai sublim scop, pe care poate să-l aibă în vedere o societate creștină, cum este biserica noastră, care prin mijloacele ei morale, deodată cu îndemnarea credincioșilor la iubire și alipire către limba și credința strămoșească, stăruie cu toată insistința să alimenteze în aceeași măsură și dragostea și alipirea lor către iubita noastră patrie și paralel cu aceasta stăruie să alimenteze în inima lor vârtuțile cetățenești: credința ne-

clătită către înaltul tron, respectul cuvenit către stăpânire peste tot și nu mai puțin sentimentul datorinței de supunere legilor în vigoare, astfel, că iubirea și alipirea noastră de patrie, de limba și biserica străbună, este trinitatea despărțită, care o mărturisim și căreia nu numai de pe amvoanele bisericilor, dar și în întrunirile noastre în sinoade și alte adunări bisericești, stăruim a i-se da ființa tot mai vădită, putere de viață și dezvoltare în inima credincioșilor.

Despre activitatea organelor noastre peste tot și despre mersul și starea afacerilor bisericești, școlare și fundamentale, urmează rapoarte generale și speciale, asupra cărora îmi iau voie a atrage de pe acum binevoitoarea atențiune a Venerabilului Sinod, ca în puterea dreptului său de controlă, să le cenzureze și afacerilor sulate să le dea soluțiunea cea mai nimerită.

Pentru orientarea sa, cu privire la susținerea și dezvoltarea instituțiilor diecezane existente, Ven. Sinod va avea să se intereseze deosebi despre stările financiare ale diecezei.

Pe lângă alte obiecte de importanță, îmi iau voia a atrage binevoitoarea atențiune a Ven. Sinod la chestia școlii de fete cu internat, despre care, pe lângă cele atinse în raportul general al plenului, senatul de școale face raport special.

Obiect de atențiune deosebită este proiectul de regulament pentru afacerile interne ale Consistoarelor noastre, prin care are să se normeze nu numai cercul de activitate, dar și responsabilitatea organelor angajate la aceste corporațiuni.

Un alt obiect asemenea însemnat este proiectul de statute al fondului preoțesc, prin care modificându-se dispozițiunile din statutele votate în 1899, preoțimea diecezană voește să asigure pentru văduve și orfani, precum și pentru preoții deficienți, cvote mai corespunzătoare exigențelor vieții.

Preste aceste afaceri privitoare numai la dieceza noastră, importanță deosebită trebuie să dăm afacerii, ce atinge întreaga noastră metropolie și aceasta este chestia regulării și întregirii salarelor învățătoarești, conform art. de lege XXVII din 1907.

Consistoarele noastre diecezane, urmând inviațiunii primite dela Preaveneratul Consistor metropolitan, a pus la cale conscrierea salarelor învățătoarești, și de după datele intrate avem bucuria a constată: că un număr însemnat dintre comunele noastre, înțelegând glasul timpului și cunoscând rolul culturii în lupta de existență, nu altcum cunoscând, că școala confesională este mijlocul prin care să promovează cultura religioasă-morală, și prin care să poată

ajunge la bunăstarea socială, au și grăbit a întregi salarele învățătorilor lor la minimul prescris de lege.

Dupăce însă avem și comune, cari nu sunt în condițiunile posibilității de întregire a dotațiunii învățătoarești din mijloacele proprii, Ven. Sinod îi revine datorința a ne indica direcțiunea de pregătire a materialului pentru măritul congres național bisericesc, chemat a se pronunța asupra primirii ori neprimirii ajutorului de stat în condițiunile oferite.

Espunând aceste, prevăd, că rezultatele activității organelor noastre din centru nu vor corespunde tuturor așteptărilor Ven. Sinod și astfel trebuințelor dezvoltate ale diecezei noastre, dar la aceste trebuie să dau răspunsul cu cuvintele sfetei evanghelii: „*secerișul este mult, iar lucrătorii puțini*“. Mat. c. IX. v. 37, ceea ce Ven. Sinod va binevoi a înțelege din faptul, că numărul personalului de muncă este tot acela, care s'a stabilit la organizarea din 1870, iar din cunoscuta stare a finanelor diecezei întâmpinăm greutatea chiar și în crearea sucrescenței pentru viitor.

După toate aceste, precum în sfta biserică așa și acum, cerând darul și binecuvântarea lui Dumnezeu asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, și rugându-l să ne lumineze în calea noastră spre mântuire, dechiar sesiunea ordinară a sinodului nostru eparhial pentru anul 1908. de deschisă.

Nr. 380.

17 Pl. 1908.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de protoprezviter în tractul **Vascau**, cu parohia centrală interimală **Petroasă**, devenit vacant prin strămutarea protopopului Vasilie Papp la Beiuș, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** socotite dela ziua ce urmează după prima publicare în foaia oficioasă »Biserica și Școala«.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. Dela parohia centrală interimală: a) Câte 80 fil. de fiecare număr de casă în total 100 cor. b) Stole cam 90 cor. 20 fil. c) Întregirea dela stat.

II. Din protoprezviterat: a) Retribuțiunea dela dieceză pentru ședulele dela cununii și inspecțiunea școlară în sumă de 1000 cor. din care până va trăi protopopul Beiușului Vasilie Papp 400 cor. se vor da în penziunea emeritului protopop Elia Moga, fost protopop în Beiuș; b) Competința pentru vizitarea canonică și revidierea socoților conform concluzelor sinodului eparhial și anume dela parohiile de clasa primă 10 cor. dela parohiile de clasa II-a 8 cor. și dela parohiile de clasa

III-a 6 cor. Numărul parohiilor 40; c) Paușal pentru cancelaria protopopească votat de sinodul protopopesc din an în an; d) Birul dela preoții cu parohii de clasa primă 12 cor. dela parohii de clasa a doua 8 cor. și dela parohii de clasa a treia 4 cor.; e) Câte 4 coroane viatic la examenele finale.

Toate dările și sarcinile după venitele sale le va suportă cel ales, tot odată cel ales se va îngriji și de cvartir. După devenirea în vacanță a parohiei centrale Vașcou-Barești, va ocupa acea parohie.

Aspiranții la acest post se avizează a-și subșterne în termenul indicat Conzistorului gr. ort. român din Oradea-mare, recursele instruite cu documentele despre cvalificațiunea normată prin §. 53 din Statutul Organic și prin concluzul congresimal Nr. 111 din 1888, și anume, că au cvalificațiunea prescrisă în regulament pentru aspiranții la parohii de clasa primă, cu atestat de maturitate, cu atestat că au împlinit cel puțin 5 (cinci ani) în serviciu bisericesc sau școlar, cu succes deplin mulțumitor, și că prin zelul și diligența lor s'au distins în activitatea pe terenul bisericesc și școlar.

Dat în ședința plenară ținută în Oradea-mare la 3/16 Aprilie 1908.

*Conzistorul gr. or. român din
Oradea-mare.*

Influența societăților noastre de lectură.

De: Szitynyai Elek.*)

Aproape așa mă sîntesc scriind aceste șire, ca scriitorul epopeei comice la începutul scrierii sale. Eroi comici și tragi-comici ai societății de lectură, critici severi, corteși, ședințe viforoase, vulg insufletitor, acuși hoholitor, prezident suprasuperior, neconțenit sunând pentru ordine și tăcere... șcl. defilează înaintea ochilor mei sufletuștii. Îmi văd greutatea temei și aș vrea să implor ajutorul Muzei.

De oarece însă mă părăsește dispoziția senină, examinând în urma imaginilor plăcute rezultatele obținute, în locul Muzei îmi chem întru ajutor Pedagogia și Psihologia și fără aripi poetice, mă mulțumesc cu proza.

Ca elev de liceu și eu eram membrul unei societăți de lectură, ca profesor singur am condus timp îndelungat o astfel de societate, mi-am câștigat dar destulă experiență pe acest teren, ca să pot vorbi despre influența acestor societăți. Ca profesor începător am cunoscut numai partea cea bună a vieții din societățile de lectură: Mă însufleteam, vorbeam și scriam despre însemnătatea societății de lectură. De atunci însă văzui și cealaltă parte a monedei. De aceea cred că lucrez în interesul bineînțeleș al învățămîntului și al tinerimei, când îmi iau curagiul de a-mi descrie experiența pe acest teren și a le recomanda cercurilor competente.

1. În sinul școalelor noastre secundare se nutresc anumite societăți studențești, dintre cari, privind re-

numele și demnitatea, în locul prim stau așa numitele „Societăți de lectură”. Aceste societăți au statute aprobate de minister. Nedându-se însă anumite normative ori ordinațiuni oficiale relative la înființarea acestor societăți, câte sunt școalele atâtea statute și atâtea direcții de activitate. Toate se unesc însă într'aceea, că copiilor ori junilor li-se asigură prin statute o mică viață de stat a cărei moment șgomotos este alegerea funcționarilor.

Aceasta se face cu o adevărată cortesire de două trei săptămâni, la care pizmuirile și agitațiunile de tot felul sunt aproape neîncunjurabile. Situațiunile neplăcute și *dujmaniile născute de aici*, nu numai împedecă activitatea societății, ba rămân chiar și se păstrează și dincolo băncile școlare, în etatea bărbăției. Inimicii din societatea de lectură, rivalii, membri criticați, în cele mai multe cazuri rămân vrăjmași și contrari și în viață. Deosebiri de naționalitate, de neam, de religie și de poziție socială, ies atunci la iveală. Toate aceste nu fac a se naște și nu întăresc în tinerii de frumoasa etate a iluziunilor și însufletirii, simțămintele umanismului. Calea pizmei și a răzvrătirilor nu duc la virtuți.

2. Societățile noastre de lectură din prezent răpesc o parte a elevilor talentați ori netalentați, dar ambițioși, dela împlinirea datorințelor ce are față de școală și o împedecă de a-și câștiga elementele culturale generale. De aici provine, că unii își negliă cu totul deprinderile școlastice, ca să poată lucra numai pentru societate. Petrec noptile fabricând novele și versuri și somnoroși, ne învățând nimic, desgustați de orice muncă școlastică, umblă la școală. Iar cei ce nu lucrează merg la ședințe numai să-și petreacă și să aplaudeze.

Cel ce își ia atăta osteneală, ceea ce de altfel este datoria șefului de clasă, ca să întrebe, câtă lecțiune au elevii în clasa VII ori VIII, din 4—5 studii pe zi; cel ce ia în conziderare pe lângă aceste și faptul că elevul are 30 de ore regulate la săptămână, că pe lângă aceste mai are câteva ore extraordinare, că pentru un anumit timp corpul are lipsă și de plimbare, sufletul de recreare: acela trebuie să recunoască, că azi sunt atâtea pretenziunile, atăta e de învățat, că aceasta și pe corpul cel mai bun, și pe cel mai talentat îl costă muncă grea. Va vedea, că această muncă și cei cu capacitate medie abea o pot săvârși, iar cei slabi sunt cu totul incapabili pentru ea. Între astfel de împrejurări munca productivă pentru societatea de lectură, pentru cei capabili e o șfortare, iar pentru cei cu capacitatea medie e posibilă numai pe lângă negliarea deprinderilor școlare, iar pentru elevii cei slabi e chiar păcat.

Până atunci, până se îngreunează elevii cu atâtea ore, cu atăta muncă, *lucrarea literară în societatea de lectură merge în contul muncii școlare și a sănătății elevilor.*

3. Autodidactica ce se face în societățile noastre de lectură, onoare escepțiilor, de fel nu e autodidactică. Esența cultivării proprii ar constă în adunarea diferitelor cunoștințe frumoase și folositoare. Societatea de lectură ar trebui să fie locul unde individualitatea fragedă ar trebui să-și găsească nutremântul celor aplicări bune și din poziții proprii, la cari școala din pricina organizației sale nu e cu conziderare.

Dar atunci societățile de lectură ar trebui să îmbrățișeze toate direcțiile științifice din școalele secundare, ba chiar și diferitele ramuri artistice, astfel ca toate aplicările să își afe nutremântul lor, terenurile lor de practică. Astfel de, să le zicem așa, *societăți*

*) Din cartea: *Ész és Szív.*

autodidactice ar trebui să aibă nu numai biblioteci în părțile după secții științifice, ci și, conform deosebitelor științe, deosebite laboratoare. Ne putem închipui mai mare bucurie și mai adevărată cultivare de sine, decât când tinărul înzestrat cu aplecări spre științele naturale poate face experimente? *N'ar fi de desconsiderat nici deprinderile în diferitele ramuri de industrii și manufactură.*

Cât de cu totul altă înfățișare au Societățile noastre de lectură!

E aceasta cultivare proprie de ex. când tinerul, încă nematur, cântă farmecele plăcutului, nefericirea din dragoste, vrea să moară, în poeziile sale, înainte de ce ar fi învățat să trăiască; își sparge capul cu balade și cu novele în loc să declameze poezii, cari corăspund etății sale și cercului său de concepție, ori se iscălește sub o dizertație plagiată? Ori e cultivare aceea, când în loc să cetească scrieri de valoare se delectează în nematuritatea lor? Între lucrările în proză ale societăților de lectură sunt plagiaturile de necrezut multe. *Pofta de mărire amăgește, învață și obicinuieste în mod de necrezut spiritele tinere la plagiate.*

Acest mod al cultivării de sine este foarte unilateral, unidirecțional întrucât se mărginește numai la literatură, pe când celorlalte aplicări de loc nu le dă nutremânt. Aplicările și individualitatea nu e acel stomac, care se poate nutri cu ori ce nutremânt. Astfel se întâmplă apoi, că cele mai multe aplicări sub decursul influenței școalelor secundare necăpătând nutremânt propriu, nu își pot dezvoltă puterea proprie.

De aici urmează apoi, că școala vieții în cele mai multe cazuri altfel clasifică! Cei de mijloc devin conducători, cei cu glas mare amuțesc. Nu tot cel dintâi devine conducător și cel din urmă la capăt. Câte puteri noi și puternice, până aici dormitane, aduce în mișcare școala vieții! Astfel se poate explica, că *junele în pragul alegerii de carieră nu se cunoaște pe sine*, după absolvirea gimnaziului încearcă diferite cariere, se zbate până ce cu greu și de comun după multă luptă, își găsește locul, ori se întârzie dela ori ce alta alegere și apucă acea carieră, care asigură mai ușor și mai cu grabă traiul cinstit (ușor? N. Tr.)

Câte talente se nimicese așa, pentru totdeauna. Câtă putere și câtă capacitate se nimicește, în aceste zbateri.

4. Societățile de lectură dezvoltă înainte de timp și încă în mare dorul de a avea rol în viața socială și literară și pofta de mărire. Câți toți, vor să aibă rol întâi în școală, apoi în viață. Acest dor, care e răsădit în firea omenească, în loc de a-l dezvoltă, trebuie să-l restrângem între anumite margini, respective să-i dăm direcția potrivită. Putem vedea, că aplauzele de distincție ale conmembrilor cum îmbată capul unor tineri. Câți aflăm între aceștia, cari se consideră drept adevărați poeți, scriitori și oameni mari și sub pretextul de genialitate cred de prisos învățătura, ba desconsiderând lege și demnitate, așteaptă dela colegi și profesori tratare deosebită.

De aici provine apoi, că atâți tineri îmbatăți de fumul de tămăie din societățile de lectură, pășesc pe calea jurnalistică, neposedând măcar adevărata știință și cunoștințe, și se fac scriitori, jurnaliști, seriu, apreciază, făcând judecată asupra oamenilor și întocmirilor sociale, fără să cunoască măcar lumea și întocmirile ei. Iar alții, urcându-se în trăsura popularității, ca propagandiști sociali, oratori, arangeri, vor să se fericească fără de puțină muncă serioasă și folositoare. Dorința lor principală este, ca să se scrie și să se vorbească neconținut despre ei.

Acea convingere, deși falsă, în etatea junetei, că el este deja poet, scriitor, orator etc. nu numai că naște ambiție prea exagerată, ea ne duce și la desconsiderarea semenilor noștri. Micii Titani încep a desconsidera regulile, legile și demnitatea.

Azi cu inimă sângerată putem întreba, că cine și are, în zilele noastre, adevărată onoare și demnitate?

Critica și contracritica multă din *Soc. de lec.*, în acea etate, când despre idei statornice stabilite nu se poate vorbi, când focul tiner, afectele, și ambițiunea nu au hotar, se naște o anumită aplicație spre critică și polemică. *Pofta de a vorbi, de a critica și a contrazice la unii devine aproape mișcare reflexă; vorbește ca să nu tacă, critică, ca să zică ceva.*

5. O parte a societăților noastre de lectură prin poeziile declamate, operele predate și prin anumite lucrări și scrieri săvârșite în sedințe, vrând nevrând, se fac școalele anumitelor direcții politice. Și aceasta încă ar fi bună și salutară mai ales dacă ar sătura cu adevărurile neresturnabile ale politicei sufletele însetate ale tineretului.

La noi însă, e grea realizarea acesteia, căci adevărurile politice nu le înșamnă și explică Clio, muza pricepută a istoriei, ci diferitele partide politice. La noi e aproape cu neputință a aduce judecată politică așa, ca să nu ne dăm pe față partidul din care facem parte. De oare ce însă partidele sunt multe iar adevărul poate fi numai unul multe partide propagă învățături false.

Sunt astfel de societăți de lectură, cari vor să îndeplinească anumite misiuni politice. Este superflu, să amintesc, că popoarele cu politică cinstită au lipsă de alți conducători. Tinerimea să se însuflețească, să serbeze, — celelalte sunt treaba muncitorilor serioși și de profesiune în ale vieții. Sunt convins, că datorința cea dintâi și cea mai serioasă a studenților de ori ce soiū este, pregătirea pentru carieră și ocuparea cu studiul. Țara nu are lipsă de politicieni tineri, ci de brațe muncitoare, versate în specialitatea lor, iubitoare de datorință și oneste. Numai aceea iubire de patrie are înțeles și valoare, care poate servi cu adevărată putere și capital binelui comun. Aceea o știm, că a zidi poduri cu ostări, a îmbunătăți pământuri în visări, a ajuta miloanele în năcazuri prin dicțiuni nu se poate. Las' să politizeze cel ce e deja la carieră, cel ce-și câștigă singur pânea, supoartă greutățile și luptă lupta existenței. Drept aceea nu conzider de lucru frumos, și cred că nici nu este în favorul maturității politice a țării, când tinerimea școlară, care ar trebui încă să învețe, vrea ca să păsească ca conducătoare și să creeze direcții prin demonstrațiuni. (Va urma.)

Din trecutul nostru cultural.

— Urmare. —

C. A. Cuza, profesor de economia politică la facultatea de drept din Iași, scrie o limbă românească plină de vigoare și frumseță. Deși activitatea sa se întinde mai mult pe terenul științific (Problema populațiunii) și social, merită să fie amintit între literați, atât pentru frumseța limbii sale cât și pentru poeziile sale din tinerețe, pătrunse de gingășie; și mai ales fiindcă lui C. A. Cuza îi datorăm cele mai frumoase „Epigrame” scrise în limba română, cuprinse într'un volum. A mai scris și un volum intitulat „Naționalismul în artă”.

Preocupațiunile sale de ordin științific l-au răpit din ceata literaților, dar nu cu totul; și însușirile literare ale scrierilor sale, îi reservează un loc și între oamenii de litere.

George Coșbuc, născut la Hărdău (1866) lângă Năsăud, a studiat la Năsăud și Cluj, a început a scrie la „Tribuna” din Sibiu, la 1888 chemat la București, a lucrat și lucrează la mai multe reviste.

„Dacă veți căuta în creația lui Coșbuc — serie Gherea — melancolie, tristeță, veți găsi veselie, seninătate; în loc de neliniște și descurajare, veți găsi hotărîre și putere, în loc de enervare bolnăvicioasă, sănătate, în loc de subiectivism, cel mai larg obiectivism și așa mai departe”.

Și spusele criticului caracterizează la perfecțiune opera poetului, care apare ca un fenomen, în lumea plângătorilor „papagali”, când — deja bine cunoscut în Ardeal, publică în „Convorbiri Literare”, provocând entuziasmul veteranului Mecenat și om de gust, T. Maiorescu, publică: „Nunta Zamfirii”.

— — — — —
Și soarele mirat sta 'n loc
Că l-a ajuns ș'acest noroc.
Să vadă el atâta joc,
P'acest pământ!

Câtă veselie și seninătate, în aceste versuri, croite pe o frumoasă legendă, care ne face a înțelege că Coșbuc este un profund cunoscător al literaturii populare, slăpânește, dar, ca și Eminescu, comoara nesecată din care izvorește poezia română.

Pe când la Eminescu îndrăgostitul îi cere iubitei „o-oră și să mor”, pe atunci Coșbuc ne spune despre îndrăgiiții săi, — ceea-ce este caracteristic pentru poet, — că la dânsul simt și vorbesc persoanele, mai ales din popor și nu însuși poetul — Coșbuc ne spune următoarele:

Tainic se 'ntâlnesc în prag
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

„La oglindă”, „Pelângă boi” „Dragoste învrăjbîta”, — cea mai mare parte a idilelor lui Coșbuc, atât de dragălaşe ca formă, o formă plină, săltăreață, muzicală și nouă, — redau oglinda sufletului țaranului român, pădurean.

Variațiunea stărilor sufletești și firea țaranului român nimeni n'a prins-o mai bine și n'a redat-o mai frumos.

Fata vinovată se plînge:
Că mamă mă tot ceartă
Și tata-i supărat,
Și 'n ochii mei se uită
Toți oamenii din sat

Ori contrastul:

Ui'te zău, acum iau sama
Că 'm-stă bine'n cap năframa
Și ce fată frumuseică

Are mama!

Iar flăcăul, care pleacă în cătănie, dă fratelui său de cruce următoarea în-ârcinare:

De-i vedeă pe cineva
Pe la ei, în fapt de seară,
Prinde-l într'adins, ca'n glumă,
Frînge-i gâtul și-l sugrumă,
Ca pe-o fiară,
Nu-l cruță!

Ori:

Decât să mă desfac de ea
Mai bine-aprind tot satul.

„Vestitorii primăverii”, „Vara”, „Iarna pe uliță”, sunt de o dragălaşie neîntrecută și de-o plasticitate și armonie ritmică fără păreche. Ce dulce și naiv sună, și atât de multă bucurie exprimă o singură vorbă, zisă de două ori după o altă:

E vara, e vara!

În peisage și descriții de asemenea e maestru Coșbuc. De această natură e poezia „Prahova”.

„El Zorab” și „Moartea lui Fulger” sunt două din cele mai puternice poezii, ca profunzime de simțiri.

În deosebi în ceasta din urmă poetul ne prezintă pe eroul care „rădea de moarte”; și: „acum ești potolît și stîns”... Imagini vii și puternice fluctuații de simțiri sunt presărate în desfășurarea acestei frumoase poezii; numai sfârșitul, deși frumos, nu este la înălțimea energiei cu care se desfășură în părțile ei și peste tot în dezvoltarea sa poezia.

„Rugămintea cea din urmă” este una din cele mai calde și de efect dintre poeziile lui Coșbuc. Soldatul, în agonie pe câmpul de luptă, trimite solie acasă:

Ș'ajuns...
Fă-mi cel din urmă bine
Pământul țării să-l săruți
Și pentru mine.

Cea mai mare parte din poeziile cuprinse în volumele *Balade și Idile* și *Fire de tort* (apărute deja în mai multe ediții) au fost scrise în Ardeal.

Sub impresia condițiilor de viață aflate în București, Coșbuc a scris într'un moment dat puternica poezie: „Noi vrem pământ”, și a mai scris o altă poezie ocazională care nu s'a publicat decât în revista „Vatra”: „In opresoare”.

Harnic muncitor, G. Coșbuc afară de trei volume de poezii, de muncă asiduă de priceput folclorist, s'a distins și ca traducător de scriitori clasici. A tradus *Eneida* lui Vergilius, în hexametri, operă premiată de „Academia Română” cu premiul cel mare Năsturel Herescu de 12.000 lei; a tradus *Sacotala*, dramă, din limba sanscrită, și alte lucrări clasice.

Judecat sub raportul formei poeziei, în comparație cu Eminescu, pe când Eminescu este un poet romantic, liric subiectivist, Coșbuc este un scriitor classic și obiectiv; subiectiv este într'o singură poezie, neîntrecută în frumusețe: „Mama”*)

*) Conpară cu „Mama” de Eminescu și Vlăduț.

Barbu Ștefănescu Delavrancea, născut în București (1858) a studiat în țară apoi la Paris. E de profesiune avocat. S'a ocupat cu literatura, până nu a intrat în politică, unde e un orator mare, dar a părăsit activitatea literară.

Dând dovezi de un talent deosebit și de originalitate prețioasă, nu se poate trece cu vederea peste contribuțiunile sale la îmbogățirea literaturii române.

A scris mai multe volume de nuvele și povestiri, dintre cari amintim: „Sultânica“, o nuvelă, care cuprinde un volum întreg; „Trubadurul“ cuprinde mai multe lucrări din tinerețe. Nuvela cu acest nume e luată din viața studențească. „Parasiții“, e un volum premiat de „Academia Română“. Nuvela, ce poartă titlul volumului, redă în culori vii viața nocturnă a tineretului stricat, a parasiților, cartoforilor, dintr-o societate în declin moral-sufletesc. „Domnul Vucea“, e o amintire din copilărie, nemurind tipul învățătorului din acele timpuri. Alt volum alui Delavrancea e „Intre vis și viață“, cuprinzând nuvele și meditațiuni de un caracter romantic ca concepție și de o putere realistă ca formă.

Limba lui Delavrancea e bogată, picturală, aducând în literatură o mulțime de particularități dialectale din Muntenia, cum făcuse și Ioan Creangă, același lucru, cu elementele moldovenești.

Duiliu Zamfirescu, (n. 1858) a studiat în țară și a fost magistrat. Intrând în diplomație, — acum e secretar de legățiune la Roma.

Poeziile sale sunt scrise într-o limbă aleasă, după modelul classic; uneori e desăvârșită forma în contul fondului. Ca fond, e în predominare nota optimistă.

A scris și nuvele drăgălașe în „Convorbiri literare“. Parțea mai de căpetenie a activității sale literare însă este în romanele sale, cele mai bune în literatura română până în prezent. Ele sunt: „Viața la țară“ și ca urmare a acesteia „Tanasie Scatiu“; și „În Război“ tratând, un subiect din „războiul independenței“.

V. Crăsescu-Basarabeanu, originar din Basarabia, doctor în medicină, a scris patru volume de nuvele, mai ales din viața pescarilor din Dobrogea. O notă nouă dar, ca subiecte avem în acest scriitor; iar ca stil scrie simplu, fără podoabe, dar lin și curgător.

Amintim dintre scrierile sale, ca bucăți de-o valoare literară superioară: „Spirca“ și „Smaranda băbii“. A mai scris sub titlul „Sorbona“ în „Noua Revista“ alui B. P. Hașdeu nuvele, în cari biciuiește — în genul lui Gorki (?) — lăpădăturile sociale.

Romanul său „Ovreiul“ e o lucrare tendențioasă, de „nivelare“ socialistă.

O. Carp (pseudonim literar) numele adevărat Dr. Proca, e un profund cugetător, un poet filosof. Lipsa de sentimente ușoare (erotice) și îndrumarea spre idealul umanitarist, abundența de cugetări profunde, fac puțin popular pe acest poet, care se distinge și ca medic și om învățat.

Ioan Gorun (Al. I. Hodoș), ziarist în București e un polemist neîntrecut și totuși spirit meditativ. Original din Ardeal, colaborator de frunte a mai multor reviste literare, însuși întemeietor de reviste, ca scriitor are o formă necăutată, iar ca fond, întotdeauna e reflexiv este mai mult un filosof decât artist, care nu caută forme în sbuciumul și frământarea sufletului.

A scris versuri, proză, studii literare și traduceri. „Taina a șaptea“, nuvele, prin cari se caracterizează viața conjugală. „Robinson în țara Românească“, povestire localizată cu multă frumusețe și potrivire la necesitățile educative ale fiilor poporului românesc. Operă unei munci mari, cu rezultat fericit, putem numi traducerea lui „Faust“ de Goethe, făcută în versuri frumoase, și ținută, ca fond, la o înălțime, de incontestabilă valoare.

(Va urma.)

CRONICA.

Sărbătorile Învierii. La serviciile divine ținute în catedrala din Arad, începând cu denia din Joia mare, continuând cu punerea în mormânt și Învierea, apoi la serbarea zilei prime a marilor sărbători, a pontificat P. S. Sa D-l Episcop diecezan.

La sf. liturgie din prima zi a Sf. Paști, P. S. Sa a binevoit a hirotoni întru diacon pe d. Sever Secula, profesor seminarial.

Pastorală edificatoare, rostită de P. S. Sa în prima zi a sf. sărbători, a fost ascultată cu pietate și mult interes de mulțimea credincioșilor adunați în sf. biserică. A doua zi a predicat P. On. protopop al Aradului pâr. Vasile Beleş.

În cele două zile mari ale sf. Sărbători P. S. Sa a intrunit la ospitala sa masă pe numeroși membrii ai societății noastre din Arad.

Consistorul plenar s'a intrunit Joi la 30 Aprilie n. pentru dezbateră rapoartelor ce se vor prezenta Sinodului eparhial al diecezei noastre.

Deschiderii Sinodului eparhial din Arad i-a precedat serviciul divin obicinuit, pontificând, cu o mare solemnitate și asistat de număroși membri ai clerului diecezan, P. S. Sa Domnul Episcop Ioan.

Au colaborat la serviciul divin al sf. liturghii și chemării Duhului Sfânt: arhimandriții PP. CC. Lor Augustin Hamsea, V. Mangra, vicar episcopesc și protosincelul R. R. Ciorogariu, apoi P. On. d-ni protopopi V. Beleş, Gerasim Serb, Ioan Georgea, M. Lucuța și Alexandru Munteanu; protodiaconul Dr. I. I. Suci, diaconii C. Lazar, N. Mihulin, S. Secula.

În decursul sf. Liturghii a fost hirotonit întru diacon d. Dr. G. Ciuhanda, referent școlar.

După terminarea serviciului divin Sinodul se întrunește în sala mare a seminarului, unde înaltul preșident P. S. Sa Domnul episcop diecezan ceteste cuvântul prezidial, pentru deschiderea lucrărilor Sinodului, primit cu urale. Se stabilește numărul celor prezenți, se procedează la complectarea biroului și se stabilește ca termi de începerea desbaterilor sinodale, ședința a 2-a, pe ziua de Marți, d. am. la 3 ore.

Fondul preoțesc și-a ținut adunarea generală anuală în Sămbăta săptămânii luminate. În cuvântul său de deschidere P. S. Sa Domnul Episcop diecezan relevează greutățile ce întâmpină inactivarea statutelor aceluia fond. Statutele stabilite de ultima adunare extra-

ordinară cum și reflexiunile făcute acelor statute de Consistoriile din Arad și Oradea-mare s'a decis a se prezenta Sinodului eparhial, ca for de supremă competență.

D-l Silviu Herbay vice-colonel în armata comună, a fost trecut din garnizoana din Solnoc în Arad.

Înaltul demnitar militar e mult apreciat în largi cercuri.

Logodnă. Dl Atanasie Sirca inv. în Munar, s'a logodit cu D-șoara Mărioara Roxin fiica d-lui Teodor Roxin cassar la „Lipovana“, Marți a treia zi de Paști. Le dorim fericire bună! T. M.

Matineul literar muzical arangeat la Duminica Tomii în sala mare a Seminarului din Arad, de societatea de lectură a tinerimii ped. teologice, a fost onorat prin prezența P. S. Sale D-lui Episcop diecezan. A asistat un public ales, în special o frumoasă cunună de doamne și membri sinodali, întruniți în Arad. Prestațiunile elevilor au fost la nivel destul de înalt; îndeosebi a plăcut și a fost bisat un fragment din celebra operă „Lohengrin“ de Wagner, cântată cu precisiune, de corul seminarial.

† Alexandru Dordea un modest suflet și harnic funcționar la „Academia Română“, originar din părțile Sibiului, a răposat în vârsta de 45 de ani abea, după grele suferințe. Răposatul a fost o serie de ani ziarist. Odihnească cu dreptii!

Rediviva. Despărțământul învățătoresc din tractul protoprezviteral gr. or. rom. al Lugojului în adunarea sa de primăvară, ținută în 29 Martie v. a. e. la Sacul, a hotărât ca toți membrii despărțământului să facă promisiune solemnă, că în caz dacă „Vatra școlară“ va apărea din nou, o vor abonă cu toții. Fosta redacțiune a „Vetrei școlare“ să fie rugată, ca conform promisiunii făcute în articolul „La despărțire“ din ultimul număr al acelei reviste, să binevoiască a o scoate din nou.

Hotărârile acestea se aduc la cunoștința onorateilor despărțăminte învățătorești din dieceza Caransebeșului cu acea rugare ferbințe, să binevoiască a hotări și ele asemenea. Biroul desp. inv. Lugoj.

Cea dintâi carte bisericească în dialectul aromân (macedo-român) în Macedonia, care se va pune sub tipar, este *Aghiazmatarul*, tradus de inspectorul școlar N. Bățaria. Se va publica o serie întreagă de asemenea cărți bisericești pentru folosința bisericilor românești din Turcia.

Mulțămită se aduce și pe aceasta cale stimatei familii a d-lui învățător Petru Drăgan, care de sfințele Paști a dăruit sf-tei biserici un acoperământ pe s-tul prestol. E de catifea acoperământul, frumos decorat, în preț de 70 cor.; familia fruntașului econom Pavel Drăgan a aurit crucea de pe s-tul prestol pe spesele proprii, ceace a costat 20 cor.; și familia comerciantului Gheorghe Jurma a dăruit două măsaie frumos decorate cu motive românești, unul pentru proscomedier și altul pe masa epitropiei, ambele în preț de 12 cor. Bunul D-zeu primească jertfa lor, dăruindu-le viață îndelungată și binecuvântată cu darurile sale preainalte. *St. Mihailul rom.* la 17/30 Aprilie 1908. *Epitropia parohială.*

Mulțămită publică. Eugenia (Zenuța) Popovici elevă la școala superioară de fete în Fiume, cu ocaziunea sft-lor Paști, în memoria reposatelor și neuitatelor ei, mamă dulce și mamă adoptivă, a dăruit pe seama sfinței biserici din Ciaba un mășai pe prestol, lucrat de respectiva, prea frumos, în preț de 50 cor.

Dl Iustin Moroșan învățător a dăruit un liturgier în preț de 6 cor. 60 fil., cărora în numele bisericii se exprimă și pe aceasta cale mulțămită. *Victor Popovici* preot.

Cronică bibliografică.

Revista Teologică II. 3 și 4 pentru Martie și Aprilie cuprinde, articole mai însemnate: Chestiunea instalării lui Andrei baron de Șaguna în scaunul mitropolitan. Cântarea noastră bisericească. Sf. Ioan Gură de Aur. Al XV-lea centenar dela moartea lui sf. Ioan Gură de Aur. ș. a. Din trecutul bisericii române bihorene, Problema învățământului religios în școala poporană. Vaticanul și episcopatul francez. Un patriarh ortodox despre biserica romano-catolică. Seminarul Andreian. Predică. Mișcarea literară ș. a. — Principali scriitori dela această revistă sunt Dr. Il. Pușcariu Dr. N. Bălan Arhim. I. Scriban, G. Tulbure ș. a.

Revista Literară 4—5 din Cernăuți, pe lunile Aprilie-Mai a apărut cuprinzând un bogat și prețios material. Primarticolul „O pretenziune culturală“, se ocupă de chestiunea creării unei catedre de istoria românilor la facultatea filosofică din Cernăuți. V. Loichiță dă o frumoasă traducere din Rosseger „Adier“ (poezie). Urmează o conferință despre poetul Anghel și o cronică despre turneurile mării tragediane Agata Bărsescu. Ioniță Ruptu (nuvelă) ș. a. și o bogată rubrică de informațiuni științifice și literare.

Pedagogia Experimentală I. 3. cuprinde: Învățământul experimental în școala primară. Mișcările păământului (principii de învățământ elementar). Experiințe pedagogice asupra scrierii în școala primară. Presa pedagogică și didactică. Programe și legi și modificarea lor. — Abonamentul 5 lei pe an. Redacț. și Admin. Strada dreptului 21.

Apostolie modernă de Dr. O. Prohászka (episcop rom. cat. distins orator), tradusă de Dr. E. Dăianu. (Prețul br. 50 fil. T pogr. „Carmen“ Cluj), cuprinde o serie de expuneri de interes moral-religios, combatând aberațiunile îndreptate contra religiunii sub cuvânt de a reprezenta „știința“. Se adresează cercurilor intelectuale. Pentru cultura preoțimii sunt de folos și de interes; și nu cad în cadrul confesional. Iată titlurile din broșură: *Apostolie modernă. Religione conștiință. Credeul creștinului cult. Valoarea specifică a culturii Religionea și munca. Chestiuni științifice. Raporturile noastre cu biserica. Nizuințe etice. Clerici și laici.* — O recomandăm preoților noștri.

Albina, n-rul de sf. Paști cuprinde mai mult material religios, predice, carte pastorală, despre creșterea copiilor ș. a. Remarcăm ca adnexe două frumoase icoane: Răstignirea Domnului și Hristos a înviat! prima după pictorul italian Andrea Mantegna (1430—1506) și a doua de Costin Petrescu, pictor român, — amândouă foarte frumoase.

Natura III. 7. Note de călătorie (în Orient) de Dr. I. C. Istrate. Iustus von Liebig, de T. Saidel. Baloanele-Sondă și Zmeurile în Meteorologie. Matematicele și Natura de G. Țițeică. Concours. Notițe.

Familia Română. Ni-se anunță, că numărul de Paști al „Familiei Române“ au apărut ca număr dublu (8—9) cu un bogat cuprins literar și distractiv, cu dessemne originale de Petre Bulgaras (Paris) și Alexandru Duma (Satmar) și cu frumoase modele de cusături românești. Prin bogăția ilustrațiilor și prin variația articolelor distractivi și informativi „Familia Română“ se

afirmă din ce în ce mai bine; iar scriitorii bine reputați, cari îi dau un material ales vor asigura de grabă acestei tinere reviste un nume în mișcarea literară română. Ca revista pentru familie, e singură la români, care tinde cu stăruință sistematică a se învrednici de acest nume.

Decât „Familia” veche, ea e neasămănat mai bogată, totuși abonamentul îi este mai scăzut, numai 10 cor. anual. Redacția: Budapesta V. Strada Csáky 23.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de *clasa a II-a Dubești*, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parohială cu $\frac{1}{2}$ jugăr intravilan; 2. Stolele obișnuite, anume: dela îngropăciuni de oameni mari cu liturgie 6 cor., fără liturgie 4 cor., înmormântări de prunci până la 7 ani 2 coroane, dela sfințirea cea mică a apei 40 fileri, dela botez cu molitva de moașă cu tot 60 fileri, dela cununii cu estrase cu tot 6 cor., dela sfințirea paștilor 4 cor., dela ziua sf. cruci și a umblării cu crucea în 5 Ianuarie 20 cor.; 3. Bir parohial câte 20 fileri de fiecare familie din 180 familii; 4. Întregirea dotației dela stat.

Se observă că de locuință are să se îngrijască alesul preot și tot dânsul va avea să plătească și sarcinile publice după sesiunea parohială.

Reflectanții la acest post au să-și trimită petițiile concursuale, instruite conform legilor noastre în vigoare, comitetului parohial din Dubești, pe calea oficiului protoprezviteral gr. or. român din Belinț, (Bélinez, Temes-megye), înăuntrul termenului concursal și sunt poștiți, tot în acest termen, a se prezenta într-o Duminică sau într-o sârbătoare în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în servire și în predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Gerasim Sârb*, protoprezviter.

—□—

3—3

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc vacant dela școala II superioară de băeți clasele III—VI din comuna *Toracul-mare* cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele anuale sunt: 1) salariu în bani gata 1000 coroane; 2) până ce comuna bisericească va edifica cortel corespunzător, alesul va primi un retut anual de cortel de 200 coroane; 3) pentru conferință și adunările generale districtuale 30 cor.; 4) pentru scripturistica 10 coroane; 5) la înmormântări alesul va participa perondat cu ceialalți învățători pe lângă o taxă de una cor., dela parastase una cor.

Alegândul va avea să îndeplinească și să conducă cântările bisericești în struna dreaptă și a se îngrijii de școlari pentru a-i instrui în răspunsurile de cântări rituale. Se pretinde, pe lângă cvalificația învățătorescă, să aibă 4 clase medii și să fie capabil de a instrui și conduce cor vocal fără altă remunerație. Alegândul va avea să instruiască și școala de repetiție cu băeții de obligați. Cei cu cvalificație mai inferioară nu se vor admite în candidare. Recursele instruite cu toate documentele prescrise de lege și adresate comitetului parohial, au a se trimite P. On. Domn Paul Miulescu

protopop în Nagy-Komlós (Torontál) iar până la alegere are a se prezenta în sf-ta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului par. ținută la 30 Ianuarie a. c.

Pavel Cicală,
președintele com. par.

Iulin Rașa,
notarul com. par.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu*, protoprezviter
inspector școlar.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urmarea încuviințării Vener. Conzistor gr. or. rom. din Arad de dtto 31 Martie (13 Aprilie) 1908 Nr. 2023/1908, prin aceasta se publică concurs de licitațiune minuendă (pe lângă oferte închise) pentru repararea, adaptarea, renovarea precum și facerea gardului împrejurul sfintei biserici gr. or. rom. din *Cenadul-Unguresc* pprezviteratul Aradului, cu prețul de exclamare de 24718 cor. 88 fil. Licitațiunea se va ține în Cenadul-unguresc în ziua de **27 Aprilie (10 Maiu)** la oarele 2 p. m. în localitatea școalei inferioară din loc.

Licitanții au să depună la epitropia parohială ca vadiu 10 % acceptabile în număr, sau în hartie de valoare.

Planul și preliminarul de spese și condițiunile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial gr. or. rom. din loc în fiecare zi afară de Martia și Joia. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel întreprinzător sau reflectant, în care va avea mai multă încredere. Întreprinzătorul nu are dreptul de a pretinde diurne sau viatic și spese de călătorie. Contractul încheiat pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească, numai după aprobarea Ven. Conzistor diecezan.

Din ședința comitetului paroh. gr. or. rom. din Cenadul-Unguresc ținută la 20 Martie 1908.

Tăut Stanimir,
preș. com. par.

Efrem Brindea,
not. com. par.

—□—

2—3

În urmarea încuviințării Venerabilului Conzistor gr. or. rom. din Oradea mare de sub Nr. 758/64 Ep. 1908 prin aceasta se publică licitație minuendă pentru zidirea de nou a bisericii, școalei și casei parohiale gr. or. rom. din comuna *Luncă* ppopiatul Vașcouli, cu prețul de exclamare, pentru edificiul bisericesc 36.835 cor. 22 fil., al școalei cu 5.378 cor., iar al casei par. cu 3.22 cor., pe ziua de **28 Aprilie** 1908 d. m. 2 ore în localitatea școalei din loc. Licitanții au să depună ca vadiu 10% din prețul de strigare, sau în număr sau în bani gata. Preliminarele de spese și condițiunile de licitație, precum și planurile de zidit, se pot vedea la oficiul parohial din Luncă. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrarea spre executare aceluia dintre licitanți în care va avea mai multă încredere. Licitanții nu pot forma drept la diurne și spese de călătorie. Contractul pentru întreprinzător va fi valabil după subscriere, iar pentru comuna bisericească numai după Aprobarea Venerabilului Conzistor.

Din ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Luncă ținută la 31 Martie (13 Aprilie) 1908.

Comitetul parohial.

—□—

3—3